

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

P8_TA(2016)0048

Sytuacja w Libii

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie sytuacji w Libii (2016/2537(RSP))

(2018/C 035/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Libii, w szczególności rezolucję z dnia 15 września 2011 r.⁽¹⁾, 22 listopada 2012 r.⁽²⁾, 18 września 2014 r.⁽³⁾ i 15 stycznia 2015 r.⁽⁴⁾,
- uwzględniając decyzję Rady 2013/233/WPZiB z dnia 22 maja 2013 r. w sprawie misji Unii Europejskiej dotyczącej pomocy w zintegrowanym zarządzaniu granicami w Libii (EUBAM Libya),
- uwzględniając decyzję o rozpoczęciu operacji EUNAVFOR MED Sophia w dniu 18 maja 2015 r. w celu rozpoznawania, przejmowania i unieszkodliwiania statków i rozpoznawania innych zasobów wykorzystywanych przez przemytników migrantów lub handlarzy ludźmi lub gdy podejrzewa się takie ich użycie,
- uwzględniając ostatnie oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel) Federiki Mogherini w sprawie Libii, w szczególności te z dni 30 kwietnia, 26 i 27 maja, 30 czerwca, 12 lipca, 17 sierpnia, 13 i 22 września, 9 października, 19 i 26 listopada, 14 i 17 grudnia 2015 r. oraz 7, 11 i 18 stycznia 2016 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Libii z dnia 18 stycznia 2016 r.,
- uwzględniając libijskie porozumienie polityczne podpisane w Skhirat w Maroku w dniu 17 grudnia 2015 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat z posiedzenia ministerialnego na temat Libii, które odbyło się w Rzymie w dniu 13 grudnia 2015 r., przyjęty przez Algierię, Chiny, Egipt, Francję, Niemcy, Włochy, Jordanię, Maroko, Rosję, Katar, Arabię Saudyjską, Hiszpanię, Tunezję, Turcję, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Zjednoczone Królestwo, Stany Zjednoczone, Unię Europejską, Narody Zjednoczone, Ligę Państw Arabskich i Unię Afrykańską,
- uwzględniając rezolucję 2259 (2015) Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie sytuacji w Libii, przyjętą jednogłośnie w dniu 23 grudnia 2015 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 lipca 2015 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa⁽⁵⁾,
- uwzględniając krajową konferencję w sprawie plemion libijskich, która odbyła się w Trypolisie w lipcu 2011 r. i w której wezwano do ogłoszenia prawa o amnestii generalnej w celu zakończenia wojny domowej,
- uwzględniając spotkanie liderów i działaczy politycznych, które odbyło się w Algierze w dniu 11 marca 2015 r.,
- uwzględniając oświadczenie rządów Algierii, Francji, Niemiec, Włoch, Maroka, Hiszpanii, Tunezji, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Zjednoczonego Królestwa i Stanów Zjednoczonych wyrażające wsparcie dla rządu jedności narodowej w Libii,
- uwzględniając art. 123 ust. 2 i 4 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 51 E z 22.2.2013, s. 114.

⁽²⁾ Dz.U. C 419 z 16.12.2015, s. 192.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2014)0028.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0010.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0272.

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

- A. mając na uwadze, że pod dyktando Kaddafiego Libia posiadała największy arsenał wojskowy na południowym wybrzeżu Morza Śródziemnego, a od momentu upadku dyktatora stała się głównym źródłem nielegalnego handlu bronią, a także strefą zaopatrzenia dla wszystkich terrorystów i ekstremistów w rejonie Sahelu (Mali, Niger, Nigeria) oraz ruchów opozycyjnych w Sudanie, Czadzie i Syrii;
- B. mając na uwadze, że w kontekście arabskiej wiosny w lutym 2011 r. Libijczycy wyszli na ulice, co przerodziło się w dziewięciomiesięczny konflikt wewnętrzny; mając na uwadze, że NATO wspierało powstańców, którzy stali w obliczu masowych represji ze strony państwa, a wsparcie to miało decydujące znaczenie w odsunięciu od władzy reżimu Kaddafiego;
- C. mając na uwadze, że libijskie społeczeństwo – przed zamachem stanu i w szczególności po nim – zawsze było zorganizowane wokół systemu plemiennego; mając na uwadze, że sojusze plemienne według tożsamości etnicznej (głównie mniejszości Arabów i Berberów, Tubów i Tuaregów) nadal odgrywają znaczną rolę w obecnym chaosie w Libii;
- D. mając na uwadze, że grupy zbrojne, które walczyły z Kaddafim, były infiltrowane przez islamistów, którzy stopniowo uzyskiwali przewagę, a niektóre z tych grup odegrały kluczową rolę w konflikcie; mając na uwadze, że w odnośnych rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ zaliczono Daisz, Ansar al-Sharia i Al-Kaidę – wszystkie trzy obecne na terytorium Libii – do organizacji terrorystycznych;
- E. mając na uwadze, że w sierpniu 2012 r. Przejściowa Rada Narodowa przekazała władzę Powszechnemu Kongresowi Narodowemu, wybranemu parlamentowi, który przystąpił do wyboru tymczasowej głowy państwa; mając na uwadze, że w czerwcu 2014 r. wyborcy wybrali nowy parlament, zastępujący Powszechny Kongres Narodowy, w formie Izby Reprezentantów, który przeniesiono do Tobruku; mając na uwadze, że wcześniejszy Powszechny Kongres Narodowy, zdominowany przez Braci Muzułmanów, zgromadził się ponownie niedługo potem i wybrał własnego premiera, kwestionując władzę Izby Reprezentantów podczas walk, w wyniku których nawet stolica Trypolis przeszła w inne ręce; mając na uwadze, że obie zwalczające się strony otrzymują prawdopodobnie wsparcie ze strony podmiotów zewnętrznych, w szczególności Egiptu, Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich po stronie Izby Reprezentantów (Tobruk) i Turcji oraz Kataru po stronie nowego Powszechnego Kongresu Narodowego (Trypolis);
- F. mając na uwadze, że od sierpnia 2014 r. każdy z tych dwóch organów politycznych (Izba Reprezentantów w Tobruku, uznana przez społeczność międzynarodową, i nowy Powszechny Kongres Narodowy, który powstał w Trypolisie) twierdzi, że sprawuje władzę w kraju, i każdy z nich jest wspierany przez ciężko uzbrojone ugrupowania zbrojne powiązane z regionami, miastami i plemionami z różnych środowisk;
- G. mając na uwadze, że próżnię polityczną i brak stabilnych rządów wykorzystuje Daisz, w którego szeregi wchodzi cudzoziemcy i libijscy terroryści, którzy powrócili do domu po walkach w Iraku i Syrii; mając na uwadze, że ci powracający, wraz z dżihadystami z innych krajów, zajęli miasto Darna na wschód od Bengazi w listopadzie 2014 r. i złożyli przysięgę lojalności wobec Daiszu; mając na uwadze, że siły te lub siły z nimi sprzymierzone stały się od tej pory aktywne wzdłuż prawie całego wybrzeża od Darny do Trypolisu, w tym w Al-Bajdzie, Bengazi, Adżdabiji, Abu Greinie i Misracie, przy czym przejęły pełną kontrolę nad ponad 200 km wokół Syrty oraz posiadają również obóz szkoleniowy na zachód od Trypolisu w pobliżu granicy tunezyjskiej; mając na uwadze, że Daisz rozpoczął lokalną kampanię terroru – z obcinaniem głów, zabójstwami i zamachami bombowymi – jednocześnie rozszerzając swoje terytorium, przejął kontrolę nad drogą i może zaszkodzić połączeniom wschodu z zachodem;
- H. mając na uwadze, że Libia stała się ojczyzną dla największych sił Daiszu poza Bliskim Wschodem i stanowi przyczółek Daiszu na południowym wybrzeżu Morza Śródziemnego, stwarzając najpoważniejsze zagrożenie dla sąsiadujących krajów Sahelu i Sahary, a także dla Europy za sprawą działań terrorystycznych;
- I. mając na uwadze, że od 4 stycznia 2016 r. Daisz prowadzi wielkie ofensywy na główne instalacje naftowe w Libii, których celem jest rozszerzenie finansowania jego działań wojennych i kontrola ogromnej wschodniej infrastruktury naftowej w Sydrze, Ras al-Unuf i Marsie al-Burajce, co jednocześnie niszczy podstawową infrastrukturę leżącą u podstaw zasobów gospodarczych Libii oraz stawia pod znakiem zapytania podstawowe dochody potrzebne do odbudowy kraju;

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

- J. mając na uwadze, że pogrążona w anarchii Libia stała się państwem tranzytu w procederze handlu ludźmi przerzucanymi na południowe granice Europy; mając na uwadze, że Libia nadal przyjmuje setki tysięcy migrantów i osób ubiegających się o azyl z różnych krajów, przy czym wielu z tych ludzi żyje w tragicznych warunkach i przez to stanowi łatwy cel dla przemytników;
- K. mając na uwadze wciąż pogarszającą się sytuację w zakresie praw człowieka w całym kraju, gdzie przypadki arbitralnych aresztowań, porwań, egzekucji pozasądowych, tortur i przemocy wobec ludności cywilnej, dziennikarzy, urzędników, polityków i obrońców praw człowieka dokonywane przez wszystkie strony stały się tragiczną rzeczywistością; mając na uwadze, że w dniu 26 lutego 2011 r. Rada Bezpieczeństwa ONZ skierowała sprawę dotyczącą sytuacji w Libii do Międzynarodowego Trybunału Karnego; mając na uwadze, że Międzynarodowy Trybunał Karny jest organem właściwym do prowadzenia dochodzeń w sprawie naruszeń praw człowieka popełnionych w tym kraju oraz do ścigania winnych takich naruszeń; mając na uwadze, że Międzynarodowy Trybunał Karny wydał w dniu 27 czerwca 2011 r. nakaz aresztowania Muammara Kaddafiego i Saifa al-Islama Kaddafiego, a także mając na uwadze, że pozostali podejrzani nie zostali aresztowani przez trybunał; mając na uwadze, że władze libijskie nalegają, aby byli oni sądzeni przed libijskim wymiarem sprawiedliwości;
- L. mając na uwadze, że za polityczny aspekt dialogu libijskiego odpowiadali główni uczestnicy libijskiego procesu demokratyzacji, w tym członkowie Izby Reprezentantów, Powszechnego Kongresu Narodowego i Przejściowej Rady Narodowej; mając na uwadze, że inne niezależne zainteresowane strony takie jak rady miejskie, partie polityczne, władze plemienne i organizacje kobiece również aktywnie sprzyjały prawdziwemu pojednaniu;
- M. mając na uwadze, że celem libijskiego porozumienia politycznego jest zagwarantowanie obywatelom Libii demokratycznych praw, ustanowienie rządu w oparciu o zasadę rozdziału władzy oraz wzmocnienie pozycji instytucji państwa, takich jak rząd jedności narodowej; mając na uwadze, że w związku z wyzwaniem, przed którym stoi Libia, nie ma czasu do stracenia, jeśli chodzi o powołanie rządu jedności narodowej, który będzie działał na korzyść wszystkich obywateli Libii oraz zbuduje fundamenty dla pokoju, stabilności, odbudowy i rozwoju tego kraju;
- N. mając na uwadze, że libijska Izba Reprezentantów (mająca siedzibę w Tobruku) odrzuciła w dniu 25 stycznia 2016 r. rząd jedności popierany przez ONZ, jednocześnie zatwierdzając libijskie porozumienie polityczne, które stanowi podstawę dla przemian politycznych w kraju;
- O. mając na uwadze, że bezpieczna i stabilna politycznie Libia jest absolutną koniecznością nie tylko dla jej obywateli, lecz również dla bezpieczeństwa w całym regionie i w Unii Europejskiej;
1. z zadowoleniem przyjmuje popierane przez ONZ libijskie porozumienie polityczne podpisane w dniu 17 grudnia 2015 r., w pełni wspiera Radę Prezydencką oraz wyraża uznanie dla specjalnego przedstawiciela sekretarza generalnego ONZ Martina Koblera za jego niezwykle ciężką pracę;
 2. ubolewa nad odrzuceniem pierwszej propozycji zjednoczonego rządu przedstawionej przez Izbę Reprezentantów w Tobruku; wzywa dwa główne libijskie organy do poparcia tego porozumienia, które jest kluczowym etapem wdrażania libijskiego porozumienia politycznego i którego ambicją jest zaprowadzenie pokoju i stabilności w kraju oraz ochrona wszystkich obywateli Libii; nalega na Izbę Reprezentantów w Tobruku i jej przewodniczącego, by wykazali się wolą kompromisu i kontynuowali dyskusje nad składem gabinetu z zamiarem poparcia rządu jedności narodowej przewidzianego w libijskim porozumieniu politycznym;
 3. uzna i będzie wspierać rząd jedności narodowej utworzony w drodze konsensusu między libijskimi partiami, jako jedyny prawomocny rząd Libii; podkreśla, że prowadzenie procesu politycznego należy do Libii oraz jak ważne jest, by proces ten był pluralistyczny, również przez konstruktywne włączanie w niego rad plemiennych, konstruktywny udział kobiet i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz pozytywny wkład ze strony podmiotów politycznych i lokalnych w terminowe zmiany i wdrażanie konstytucji respektującej zasady demokracji, prawa człowieka i wolności obywatelskie;
 4. wzywa wspólnotę międzynarodową, ONZ, UE, UA i państwa Ligi Arabskiej, aby wyraziły gotowość wsparcia Libijczyków w ich staraniach na rzecz pomyślnego wdrożenia porozumienia; spodziewa się, że państwa członkowskie i instytucje międzynarodowe będą utrzymywać oficjalne kontakty jedynie ze stronami libijskiego porozumienia politycznego; wzywa UE do nałożenia sankcji takich jak zakaz podróży i zamrożenie aktywów na osoby i organizacje bojkotujące libijskie porozumienie polityczne;

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

5. ubolewa z powodu trwającej wojny zastępczej pomiędzy pochodzącymi z innych krajów ugrupowaniami sunnitów; wzywa podmioty regionalne do powstrzymania się od działań, które mogłyby pogłębić podziały i utrudnić demokratyczne przemiany w kierunku stabilnej, pluralistycznej i demokratycznej Libii i które mogłyby prowadzić do destabilizacji państw ościennych; ponownie deklaruje silne zaangażowanie na rzecz suwerenności, integralności terytorialnej, jedności narodowej i przemian demokratycznych w Libii;
6. potępia przeprowadzone przez Daisz destabilizujące ataki terrorystyczne wymierzone w Libijczyków, w tym mniejszości, jak również w infrastrukturę naftową w Sidrze i Ras al-Unuf oraz wszelkie próby zakłócenia procesu stabilizacji w kraju; wzywa koalicję międzynarodową do zajęcia się problemem rosnącej obecności Daiszu w Libii, która to obecność destabilizuje kraj i stanowi zagrożenie nie tylko dla sąsiadujących państw Sahelu i Afryki Subsaharyjskiej, lecz również dla UE;
7. podkreśla, że nieszczelność libijskich granic w połączeniu z brakiem centralnej kontroli politycznej w znacznym stopniu ułatwia rozprzestrzenianie i przemyt broni oraz swobodne przemieszczanie się ugrupowań zbrojnych, zarówno libijskich, jak i pochodzących z innych krajów; jest zaniepokojony wpływem sytuacji w Libii na jej bezpośrednich sąsiadów, szczególnie Egiptu, Tunezji, ale także Algierii, pod względem bezpieczeństwa; uważa, że UE powinna użyć dostępnych narzędzi z zakresu dyplomacji i polityki zagranicznej w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) oraz innych polityk, takich jak polityka handlu i polityka współpracy, w celu zachęcenia tych państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej do pozytywnego zaangażowania się w proces przemian w Libii;
8. uważa, że odbudowa gospodarki stanowi ważny krok w kierunku demokratycznej transformacji Libii; w pełni popiera nowe władze Libii w ich walce z terroryzmem, której celem jest zapewnienie koniecznej ochrony ludności libijskiej i głównej infrastruktury gospodarczej;
9. przypomina kluczową rolę wymiaru parlamentarnego w kwestii politycznego rozwiązania kryzysu; podkreśla, że organy i posłowie Parlamentu Europejskiego mogą podzielić się swoim doświadczeniem instytucjonalnym z libijskimi podmiotami, aby wesprzeć ich w prowadzeniu pluralistycznego dialogu politycznego;
10. wyraża głębokie zaniepokojenie losem migrantów, osób ubiegających się o azyl i uchodźców w Libii, których już trudna do zniesienia sytuacja ulega dalszemu pogorszeniu; apeluje do Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) o większe zaangażowanie na rzecz koordynowania działań ONZ; wzywa UE i jej państwa członkowskie do skutecznego opanowania spirali migracji z Afryki Północnej, w szczególności z Libii; wzywa libijskie władze i grupy zbrojne do zapewnienia dostępu z zewnątrz do ośrodków detencyjnych, zwłaszcza tych, w których przebywają migranci;
11. wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, aby koordynowała działania państw członkowskich w Libii i skoncentrowała wsparcie na budowie państwowości i instytucji, oraz by wspólnie z państwami członkowskimi, ONZ, NATO i partnerami regionalnymi pomogła w reformie sił bezpieczeństwa i tworzeniu, pod kontrolą rządu jedności narodowej, skutecznych sił zbrojnych i sił policyjnych, które będą w stanie objąć kontrolę nad całym terytorium Libii i jej wodami oraz zabezpieczyć granice państwa; podkreśla, że UE powinna również nadać priorytetowe znaczenie pomocy w reformowaniu libijskiego systemu sądownictwa, a także innych obszarów zasadniczych dla demokratycznych rządów;
12. popiera operację EUNAVFOR MED Sophia zmierzającą do zaradzenia kryzysowi migracyjnemu i walki z wyzyskującymi migrantów przemytnikami; przypomina, że powodzenie operacji ma bezpośredni związek ze stabilnością dialogu politycznego w Libii oraz koniecznością przywrócenia pokoju i stabilności w tym kraju; wzywa do zawarcia porozumienia z rządem jedności narodowej w celu umożliwienia misji UE prowadzenia operacji na libijskich wodach terytorialnych w najbliższym czasie;
13. wyraża uznanie dla UE za udostępnienie już pakietu 100 mln EUR oraz za jej gotowość do udzielenia natychmiastowego wsparcia w obszarach, które będą traktowane priorytetowo wraz z nowym rządem jedności narodowej Libii, kiedy zostanie on utworzony; wzywa UE i ONZ, by zaplanowały wsparcie dla budowania państwowości, bezpieczeństwa i misji pokojowych oraz dla szkoleń w zakresie wdrażania potencjału reagowania na sytuacje nadzwyczajne i klęski żywiołowe, poszanowania praw człowieka i rządów prawa;
14. apeluje do państw członkowskich, by nie działały indywidualnie, lecz wspierały wiceprzewodniczącą/ wysoką przedstawiciel w sformułowaniu kompleksowej strategii, w koordynacji z UNSMIL oraz władzami Libii, na rzecz wsparcia transformacji i nowego rządu Libii; uważa, że reforma sektora bezpieczeństwa oraz programy rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji mają pierwszorzędne znaczenie dla kraju, i wzywa Komisję, wiceprzewodniczącą/ wysoką przedstawiciel oraz państwa członkowskie, by były gotowe do udzielenia niezbędnej pomocy w tych dziedzinach, jeżeli nowy rząd zwróci się z taką prośbą;

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

15. podkreśla znaczenie zwiększenia przez wspólnotę międzynarodową środków na pomoc humanitarną, aby zaspokoić najpilniejsze potrzeby osób, które najdotkliwiej ucierpiały w konflikcie w Libii; podkreśla potrzebę dostarczenia środków finansowych, by pomóc organizacjom humanitarnym w lepszej ocenie sytuacji i w lepszym reagowaniu na potrzeby na miejscu; wzywa państwa członkowskie, aby wypełniły swoje zobowiązania wobec kryzysowego funduszu powierniczego UE dla Afryki;

16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Unii dla Śródziemnomorza, Lidze Państw Arabskich, Radzie Unii Afrykańskiej oraz sekretarzowi generalnemu ONZ.
